

Sygn. akt III KRS 10/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania R. B.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 6 listopada 2013 r.

w przedmiocie przywrócenia sędziego w stanie spoczynku na poprzednio zajmowane stanowisko sędziowskie albo stanowisko równorzędne do poprzednio zajmowanego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 kwietnia 2014 r.,

oddala odwołanie.

Uzasadnienie

Uchwałą z dnia 6 listopada 2013 r., nr [...], Krajowa Rada Sądownictwa – na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714) i art. 74 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.) –

postanowiła nie uwzględnić wniosku R. B. – sędziego Sądu Rejonowego w D. w stanie spoczynku dotyczącego przywrócenia jej na poprzednio zajmowane stanowisko sędziowskie albo stanowisko równorzędne do poprzednio zajmowanego.

W uzasadnieniu uchwały Krajowa Rada Sądownictwa wskazała, że R. B. – sędzia Sądu Rejonowego w D. uchwałą Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 maja 2004 r., została przeniesiona w stan spoczynku; podstawą do podjęcia uchwały był wniosek Kolegium Sądu Okręgowego w R. z dnia 21 kwietnia 2004 r. oraz wystawione przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. orzeczenie, stwierdzające, że R. B. jest trwale niezdolna do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił.

W dniu 23 maja 2012 r. R. B. zwróciła się do Krajowej Rady Sądownictwa z wnioskiem o przywrócenie jej na poprzednio zajmowane stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w D. albo stanowisko równorzędne do poprzednio zajmowanego. Do wniosku nie dołączyła oryginału orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzającego, że jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego.

Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa na posiedzeniu w dniu 17 lipca 2012 r. uznał, że zgromadzone materiały nie są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie i postanowił wnioskować do KRS o powołanie zespołu dwóch biegłych lekarzy psychiatrów w celu oceny aktualnego stanu zdrowia wnioskodawczyni i jej zdolności do podjęcia obowiązków na stanowisku sędziego. W dniu 30 lipca 2012 r., zespół przeprowadził rozmowę z Prezesem Sądu Okręgowego w R. – sędzią T. W. oraz wysłuchał R. B., po czym postanowił ponownie wnioskować do Rady o powołanie zespołu dwóch biegłych lekarzy psychiatrów w celu oceny aktualnego stanu zdrowia R. B. i jej zdolności do podjęcia obowiązków na stanowisku sędziego. KRS – uwzględniając wniosek Zespołu – postanowiła odroczyć rozpoznanie sprawy do czasu wydania opinii przez zespół dwóch biegłych psychiatrów. Następnie KRS – z uwagi na informację otrzymaną od biegłych, z której wynikało, że nie wystąpią do właściwych placówek medycznych o przekazanie dokumentacji medycznej dotyczącej R. B. bez upoważnienia sądu – dokonała reasumpcji powyższej uchwały z 18 lipca

2012 r. i upoważniła Przewodniczącą KRS do wezwania wnioskodawczyni do złożenia, w terminie miesiąca od otrzymania wezwania, orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzającego jej zdolność do wykonywania obowiązków sędziego. Pismem z dnia 8 października 2012 r. (doręczonym w dniu 10 października 2012 r.) Przewodniczący KRS wezwał wnioskodawczynię do złożenia, w terminie miesiąca, orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzającego jej zdolność do wykonywania obowiązków sędziego.

W dniu 6 sierpnia 2013 r. R. B. skierowała do Rady pismo, do którego załączyła: - kserokopię pisma ZUS Oddział w K. Wydział Orzecznictwa Lekarskiego i Prewencji z dnia 17 maja 2013 r., w którym stwierdzono, że lekarz orzecznik ZUS Oddział w K. uznał R. B. za zdolną do wykonywania obowiązków sędziego ze względu na stan zdrowia; - kserokopię pisma ZUS z 18 czerwca 2013 r., w którym stwierdzono, że orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 10 stycznia 2013 r. uznające R. B. za zdolną do wykonywania obowiązków sędziego ze względu na stan zdrowia nie budzi wątpliwości co do zgodności z zasadami orzecznictwa lekarskiego.

W dniu 10 września 2013 r. zespół odbył kolejne posiedzenie w przedmiotowej sprawie, podczas którego ponownie uznał zgromadzone w sprawie materiały za niewystarczające do zajęcia stanowiska i postanowił wnioskować do Rady o to, aby: 1) wezwać R. B. do przedłożenia Radzie oryginałów orzeczeń lekarza orzecznika ZUS w miejsce przedstawionych kserokopii; 2) zwrócić się do Dyrektora Oddziału ZUS w K. o nadesłanie akt sprawy dotyczących R. B. (znak sprawy: [...]) oraz o wyjaśnienie, czy lekarz orzecznik ZUS wydał orzeczenie z 17 maja 2013 r. o zdolności R. B. do zajmowania stanowiska sędziego.

Pismem z dnia 15 października 2013 r. Zastępca Dyrektora ZUS Oddział w K. poinformował Radę, że: 1) Wydział Orzecznictwa Lekarskiego i Prewencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. nie wydawał w dniu 17 maja 2013 r. zaświadczenia stwierdzającego zdolność R. B. do wykonywania obowiązków sędziego; 2) po przeprowadzeniu badania lekarskiego w dniu 14 stycznia 2013 r. lekarz orzecznik ZUS wydał zaświadczenie stwierdzające, że R. B. nie jest zdolna – ze względu na stan zdrowia – do pełnienia obowiązków

sędziego. Zastępca Dyrektora Oddziału ZUS – odnosząc się do przesłanych kserokopii dokumentów przedstawionych przez wnioskodawczynię – wyraził pogląd, że zachodzi uzasadnione podejrzenie sfałszowania zaświadczenia Oddziału ZUS, o czym została powiadomiona Prokuratura Okręgowa w K..

W dniu 5 listopada 2013 r. wnioskodawczyni po raz kolejny przedłożyła do akt sprawy kserokopie zaświadczeń dotyczących jej stanu zdrowia, zamiast – pomimo wyraźnego wezwania przez Radę – oryginałów tych dokumentów. Nie ma wśród nich oryginalnego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzającego zdolność do wykonywania obowiązków sędziego. W związku z tym, że wnioskodawczyni nie przedstawiła oryginału orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzającego, że jest zdolna – ze względu na stan zdrowia – do pełnienia obowiązków sędziego, zespół przyjął stanowisko z 5 listopada 2013 r., że R. B. nie spełnia warunków określonych w art. 74 § 1a usp. W konsekwencji zespół zawnioskował do KRS o podjęcie uchwały odmawiającej przywrócenia R. B. na poprzednio zajmowane stanowisko sędziowskie albo na stanowisko równorzędne do poprzednio zajmowanego.

Wobec nieprzedstawienia przez wnioskodawczynię oryginału zaświadczenia lekarskiego – orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzającego, że jest ona zdolna – ze względu na stan zdrowia – do pełnienia obowiązków sędziego, do czego była zobowiązana na podstawie art. 74 § 1a usp, Krajowa Rada Sądownictwa – podzielając stanowisko zespołu – postanowiła nie uwzględniać przedmiotowego wniosku. Uchwała została przyjęta jednogłośnie, w obecności 16 członków Krajowej Rady Sądownictwa.

Powyższą uchwałę KRS, nr [...], R. B. zaskarżyła odwołaniem do Sądu Najwyższego domagając się uchylenia zaskarżonej uchwały i przekazania sprawy KRS do ponownego rozpoznania.

Odwołująca się zarzuciła nieuwzględnienie przez KRS przedstawionych przez odwołującą dokumentów stwierdzających jej zdolność do wykonywania zawodu sędziego. Ponadto skarżąca zakwestionowała istnienie podpisu przewodniczącego KRS sędziego Sądu Najwyższego A. G. na zaskarżonej uchwale. Według twierdzeń skarżącej Przewodniczący KRS zmarł przed dniem 6 listopada, a co za tym idzie nie mógł podpisać uchwały z dnia 6 listopada 2013 r.

W uzasadnieniu odwołania wskazano, że z zaskarżonej uchwały wynika, że motywem nie uwzględnienia wniosku był brak oryginałów dokumentów dotyczących stanu zdrowia sędziego, stwierdzających zdolność do wykonywania obowiązków sędziego. Wobec uzyskania zaświadczenia z dnia 14 stycznia 2013 r. w formie wydruku komputerowego negatywnie określającego zdolność odwołującej do wykonywania czynności sędziowskich, złożyła ona środek odwoławczy w określonym ustawowo terminie, na skutek czego w dniu 17 maja 2013 r. ZUS Oddział w K. zmienił dotychczasowe orzeczenie, uznając podniesione argumenty merytoryczne dotyczące stanu jej zdrowia za słuszne i uzasadniające ustalenie stanu zdrowia w granicach normy, zaznaczając przy tym możliwość podjęcia obowiązków sędziowskich. Podobnie zaświadczeniem z dnia 6 sierpnia 2013 r. stwierdzono zdolność odwołującej się do wykonywania obowiązków sędziowskich. Zaświadczenie to nie zostało wzięte pod uwagę w uchwale KRS z dnia 6 listopada 2013 r. W uchwale tej podniesiono natomiast, że ZUS Oddział w K. nie wydawał, bo nie odnotowano tego, aby w dniu 17 maja 2013 r. wystawione było zaświadczenie stwierdzające zdolność odwołującej się do wykonywania obowiązków sędziego. Brak jest jednak informacji, że rozpatrywano środek odwoławczy od poprzedniego orzeczenia. W ocenie odwołującej się dane te mogły nie zostać odnotowane w wykazach, bądź rejestrach ZUS lub nie dołączono ich do akt sprawy przekazanych do rozpatrzenia dokumentów; nie dołączono w szczególności sprzeciwu wnioskodawczyni złożonego na podstawie art. 70 ust. 3 usp. W ocenie odwołującej się nie powinna ona ponosić ujemnych skutków takich niedopatrzeń lub przeoczeń pracowników ZUS.

Jeżeli chodzi o kwestię ważności dokumentów odwołująca się wskazała, że strona, której sprawa jest rozpoznawana przez ZUS nie ma wpływu na to, jakiego rodzaju dokument pod względem technicznym otrzyma ani też, jakie wymogi formalne ten dokument powinien spełniać. Dokumenty wielu instytucji państwowych wydawane są w formie wydruków komputerowych bez wymogu zaopatrywania ich w dodatkowe adnotacje, czy oznaczanie pieczęciami i podpisami. Wydruki takie traktowane są jako oryginały dokumentów bez potrzeby potwierdzania tego. Oryginał, jak i kopia mają takie same cechy formalne. Nie ma potrzeby odnoszenia się do nazwy takiego wydruku i oznaczania zgodności tych dokumentów ze sobą.

W ocenie odwołującej się dopełniono wszelkich formalności dotyczących przedstawienia wymaganych dokumentów, natomiast dokumenty te nie zostały należycie ocenione pod względem merytorycznym pomimo tego, że z dwóch dokumentów: z dnia 17 maja 2013 r. i z 6 sierpnia 2013 r. wynika, że nie ma powodów do uznania, że stan zdrowia odwołującej się stanowił przeszkodę w podjęciu obowiązków sędziowskich.

Odwołująca się podkreśliła, że dane jej było „być w przeszłości sędzią Sądu Najwyższego, jak i innych sądów powszechnych różnych szczebli i każdorazowo podmioty podejmujące uchwały o charakterze kolegialnym podpisywały się enumeratywnie z imienia i nazwiska według listy obecności przy głosowaniu. Gdyby przyjąć za wiarygodne enuncjacje internetowe i telewizyjne poczynszy od dnia 16 stycznia 2013 do kwietnia 2013 roku wynikało z nich, pan Przewodniczący KRS A. G. po przewlekłej chorobie wynikającej z wieku zmarł, dlatego duże wrażenie wywarł na...” odwołującej się „...fakt podpisania przez niego analizowanej uchwały KRS z dnia 6 listopada 2013 r.”.

W odpowiedzi na odwołanie Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o oddalenie odwołania w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Kompetencje Krajowej Rady Sądownictwa – konstytucyjnego organu stojącego na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów (art. 186 oraz art. 187 Konstytucji RP) – zostały określone w obecnie obowiązującej ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 3 tej ustawy do kompetencji Rady należy między innymi rozpatrywanie wystąpienia sędziów w stanie spoczynku o powrót na stanowisko sędziowskie. W świetle art. 44 ust. 1 ustawy o KRS kognicja Sądu Najwyższego do oceny uchwał Krajowej Rady Sądownictwa obejmuje badanie, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem. Weryfikacja rozstrzygnięć Rady przez Sąd Najwyższy polega zasadniczo na kontroli zachowania przewidzianej procedury (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lipca 2009 r., III KRS 7/09 i III KRS 11/09, niepublikowane, oraz z dnia 20

października 2009 r., III KRS 13/09, Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2011 nr 11, poz. 93).

Analiza tego, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem, dotyczy również przestrzegania przez Radę ustawowych warunków rozpatrywania wniosku sędziego pozostającego w stanie spoczynku o przywrócenie go na poprzednio zajmowane stanowisko sędziego, określonych w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz reguł proceduralnych obowiązujących w postępowaniu przed tym organem, określonych zwłaszcza w rozdziale 3 ustawy o KRS, w szczególności zaś w art. 33 powołanej ustawy.

Stosownie do art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa uczestnik postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem. Rozpoznanie odwołania następuje przy zastosowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej (art. 44 ust. 3 tej ustawy). Określenie sprzeczności uchwały Rady z prawem, która może stanowić podstawę jej weryfikacji przez Sąd Najwyższy powinno – najogólniej rzecz biorąc – uwzględniać dwa aspekty. Pierwszy dotyczy konstytucyjnie (art. 186 i 187 Konstytucji RP) i ustawowo (por. w szczególności art. 3 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa) określonej kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa. Jest to kompetencja należąca wyłącznie do Krajowej Rady Sądownictwa, której Rada nie traci ze względu na przewidziany tryb odwoławczy od jej uchwał, a z kolei rozpatrując odwołanie Sąd Najwyższy nie przejmuje kompetencji i związanej z nią odpowiedzialności za przedstawienie Prezydentowi RP wniosków o powołanie sędziów lub podjęcie decyzji o powrocie sędziego w stanie spoczynku na poprzednio zajmowane stanowisko. O osadzonym w Konstytucji prawie sędziego rozstrzyga zatem także przez Konstytucję ustanowiony organ, którego zadaniem jest strzeżenie niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Zarzucona w sposób pośredni w odwołaniu sprzeczność z prawem odnosi się – jak wynika to wprost z art. 44 ust. 1 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa – do uchwały Rady. Ponieważ chodzi o sprzeczność z prawem uchwały Rady, to jeżeli zarzucona sprzeczność odnosiłaby się do przepisów postępowania (por. druga podstawa skargi kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), to powinna wskazać tylko takie uchybienia, które mogły mieć

istotny wpływ na zawarte w uchwale Rady rozstrzygnięcie. Jeżeli zaś chodzi o sprzeczność z prawem materialnym, polegającą – jak to wynika z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. – na błędnej wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu, to odwołanie powinno wskazywać przepis (przepisy), który rozstrzygnięcie uchwały Rady narusza.

W tym kontekście należy wskazać, że odwołująca się nie wskazała przepisów, które zostały naruszone przez Radę, a zwłaszcza art. 74 § 1a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), zgodnie z którym sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 70 § 1 i art. 71 § 1, ma prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Określoną w powyższym przepisie możliwość powrotu na stanowisko sędziego przeniesionego w stan spoczynku, który z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego (art. 70 § 1 u.s.p.) wprowadziła ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. (Dz.U. Nr 203, poz. 1192).

Rozpatrzenie według powyższych założeń wszystkich zarzutów odwołania R. B. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 6 listopada 2013 r., nie ujawniło sprzeczności z prawem zaskarżonej uchwały Rady. W szczególności nie ulega wątpliwości, że skarżąca nie przedstawiła oryginału zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego, że jest zdolna do wykonywania obowiązków sędziego. Złożyła jedynie kserokopię takiego zaświadczenia, która nie mogła być uwzględniona, gdyż pismem z dnia 15 października 2013 r. ZUS Oddział w K. poinformował Radę, że: 1) Wydział Orzecznictwa Lekarskiego i Prewencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. nie wydawał w dniu 17 maja 2013 r. zaświadczenia stwierdzającego zdolność R. B. do wykonywania obowiązków sędziego; 2) po przeprowadzeniu badania lekarskiego w dniu 14 stycznia 2013 r. lekarz orzecznik ZUS wydał zaświadczenie stwierdzające, że R. B. nie jest zdolna – ze względu na stan zdrowia – do pełnienia obowiązków sędziego. Zastępca Dyrektora Oddziału ZUS – odnosząc się do przesłanych kserokopii dokumentów przedstawionych przez wnioskodawczynię – wyraził pogląd, że

zachodzi uzasadnione podejrzenie sfalszowania zaświadczenia Oddziału ZUS, o czym została powiadomiona Prokuratura Okręgowa w K..

Zwrócić też należy uwagę, że odwołania od opinii lekarza orzecznika ZUS rozpatruje komisja lekarska ZUS (w składzie trzyosobowym), a nie lekarz orzecznik ZUS; kserokopia przedstawiona przez wnioskodawczynię również w tym aspekcie nasuwa wątpliwości.

Niepokój budzą też konstatacje odwołującej się zawarte w odwołaniu i życiorysie, do którego odsyła, a z których wynika, że R. B. w wieku 6 lat została sędzią Sądu Najwyższego, a następnie studiowała na uniwersytecie, łącząc studia i pracę naukową ze stacjonarną nauką w szkole podstawowej. Równie zaskakujące są opisy licznych prac naukowych na uniwersytetach świata i orzekania w Trybunale Międzynarodowym w Hadze w sytuacji, gdy skarżąca otrzymała jedynie ocenę dostateczną z egzaminu prokuratorskiego. Nie ma też żadnej rzeczywistej podstawy posługiwanie się (również w podpisanym odwołaniu) tytułem profesorskim. Ponadto całkowicie nieuzasadnione są insynuacje skarżącej, kwestionującej istnienie podpisu przewodniczącego KRS sędziego Sądu Najwyższego A. G. na zaskarżonej uchwale oraz sugestie skarżącej, iż przewodniczący KRS zmarł.

Art. 33 ust. 1 ustawy o KRS zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa, aby przed podjęciem uchwały w indywidualnych sprawach należących do jej kompetencji, wszechstronnie rozważyła sprawę, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeśli zostały złożone. Z treści tego przepisu, przy uwzględnieniu zasad ogólnie przyjętych w działaniu organów państwa w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji RP) wynika zatem obowiązek wszechstronnego rozpatrzenia i oceny przez Radę kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich, a jego naruszenie może polegać na pominięciu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z owej dokumentacji lub wyjaśnień, albo dokonaniu ustaleń sprzecznych z tymże materiałem. W ocenie Sądu Najwyższego nie doszło również do naruszenia tego przepisu, gdyż Rada w sposób prawidłowy rozważyła wszystkie okoliczności sprawy.

Z powyższych przyczyn, wobec braku wykazania w odwołaniu naruszenia przez Krajową Radę Sądownictwa prawa, Sąd Najwyższy orzekł stosownie do przepisu art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

aw